

Remissyttrande avseende Jordbruksverkets rapport 2019:17 Krav på att hålla djur lösgående – konsekvenser, övergångsbestämmelser, undantag och andra incitament än lagstiftning.

Bakgrund

Växa Sverige har givits möjlighet att lämna synpunkter på Jordbruksverkets rapport 2019:17.

Växa Sveriges synpunkter:

- **Vi delar uppfattningen att vi bör sträva emot lösdriftssystem inom den svenska animalieproduktionen. Med detta sagt vill vi understryka att djurvälståndet oftast är mycket god även i uppbundna besättningar.** Med rådgivning och vissa enklare åtgärder kan den i många fall förbättras ytterligare.
- Utvecklingen mot allt större andel av djuren i lösdriftssystem kommer att fortsätta oavsett om Sverige lagstiftar om detta eller inte. Drivkraften för utvecklingen är ekonomi, arbetsmiljö, konsumenternas förväntningar och inte minst de svenska djurböndernas strävan mot en ännu bättre djurvälstånd.
- Den svenska mjölkbranschen har för flera år sedan antagit en position om att alla nyuppförda stallar för mjölkproduktion ska vara för lösdrift, vilket gjort att inga nya mjölkstallar för uppbunden djurhållning har färdigställts under de senaste årtiondena.
- Vår bedömning är att Jordbruksverkets utredning är grundlig och gedigen. Det är av stor vikt många av de utmaningar som adresseras i rapporten hanteras på ett korrekt sätt. Detta för att undvika en utarmning av livsmedelsproduktion i skogs- och mellanbygd, samt för att säkerställa de ekosystemtjänster som dessa företag levererar. Inte minst med tanke på livsmedelsstrategin vore det ohållbart med beslut tvingar en stor andel av dagens mjölk- och köttproducenter att sluta producera

livsmedel.

- Vi ifrågasätter Jordbruksverkets påstående att ca 30 procent av de befintliga mjölkstallarna med uppbunden djurhållning skulle kunna byggas om till lösdriftsstallar. Vår bedömning är att det är avsevärt färre stallar där denna möjlighet finns. Det framgår inte tydligt vad Jordbruksverket grundar denna bedömning på. En förklaring skulle möjligen kunna vara att Jordbruksverket analyserat frågan ur ett rent praktiskt perspektiv utan att lägga in företagsekonomiska aspekter i kalkylen. För många stallar är det alltså praktiskt möjligt att bygga om till lösdrift men inte företagsekonomiskt möjligt då ombyggnaden blir dyr och det ombyggda stallet inte blir tillräckligt produktionseffektivt.
- Skulle våra bedömningar om möjligheten att bygga om stallar stämma, gör det att riskerna med ett stoppdatum, utan adekvata stimulansåtgärder för modernisering, blir ännu mer påtagliga.
- Av de nya mjölkstallar som färdigställts de senaste 10 åren har näst intill samtliga varit på gårdar där det redan tidigare funnits mjölkproduktion. I princip ingen av de mjölkstallar som färdigställts har varit på gårdar som tidigare helt saknat djurhållning.
- Framtidens mjölk- och köttföretagare finns alltså i mycket hög utsträckning inom dagens företag. Om nuvarande besättningar med äldre stallar skulle avvecklas och upphöra med produktion är det därför rimligt att förmoda att inga nya företag med animalieproduktion kommer uppstå i dessa områden under överskådlig framtid.
- **Vi anser att utvecklingen mot lösgående system bör tillåtas ske genom företagarnas egna initiativ och investeringar i näringen och inte tvingas fram via lagstiftning.** En bättre väg är att stimulera till frivilliga investeringar i bra lösgående system genom rådgivning och ekonomiska stödinsatser. Då finns förutsättningar att nå optimala, väl genomtänkta djurhållningssystem som är hållbara på sikt och som ger möjligheter till såväl förbättrad djuromsorg som produktion och lönsamhet.
- Om ett förbud skulle införas ser vi ett stort behov av en längre undantagsperiod än vad Jordbruksverket föreslår. **För att säkerställa att ett förbud inte leder till omfattande nedläggning av produktionskapacitet anser vi att övergångsperioden inte bör vara kortare än tjugo år.**

- Vi delar Jordbruksverkets bedömning att en alltför snabb omställning kan medföra att efterfrågan på byggtjänster ökar kraftigt, vilket kan komma att påverka priset och därmed investeringskostnaden.
- Det är viktigt att utvecklingen följs noga under övergångsperioden. Detta för att säkerställa att utvecklingen går i rätt riktning, och för att kunna vidta åtgärder om den inte gör det. **Vi anser därför att en grundlig utvärdering av omställningen ska göras efter att halva övergångstiden passerat.**
- För att omställningen ska kunna ske i tillräckligt högt tempo är det viktigt att omställningen skyndas på genom ekonomiska incitament. **Vi tror därför att det är nödvändigt med riktade investeringsstöd till de besättningar som ställer om till lösdriftssystem.** Med en klok utformning av sådana investeringsstöd tror vi att de risker för dödviktsförluster, som Jordbruksverket pekat på, kan minimeras. Vi är villiga att vara en aktiv part i att analyser och bedöma olika åtgärder tillsammans med Jordbruksverket.
- **Vi anser att Regeringen bör säkerställa att riktade investeringsstöd för denna omställning finansieras i särskild ordning och inte blir på bekostnad av de ordinarie investeringsstöden.**

Växa Sverige ekonomisk förening

Dorit Greve
VD

Helena Kättström
Chef Djurhälsa